

УДК 336.22

Гурська О.М.

Національний університет «Львівська політехніка»

ПРОБЛЕМА УЗГОДЖЕННЯ ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ЕКОНОМІЧНИХ СУБ'ЄКТІВ УКРАЇНИ

Необхідність застосування податкового менеджменту у нашій країні зумовлена високим податковим навантаженням на суб'єктів господарювання всіх рівнів господарювання. Використання основних засад податкового менеджменту на підприємствах усіх форм власності дасть змогу оптимізувати економічну стратегію розвитку держави.

Ключові слова: податковий менеджмент, податкове планування, оподаткування підприємств.

Gurska O.

MATCHING PROBLEM FOR ECONOMIC MANAGEMENT TAX AGENTS IN UKRAINE

The necessity for use of tax management in our country is due to the high tax burden on economic entities. The use of the basic principles of tax management in enterprises of all forms of ownership will improve the statement economic strategy.

Keywords: tax management, tax planning, business taxation.

Гурская О.М.

ПРОБЛЕМА СОГЛАСОВАНИЯ НАЛОГОВОГО МЕНЕДЖМЕНТА ЭКОНОМИЧЕСКИХ СУБЪЕКТОВ УКРАИНЫ

Необходимость применения налогового менеджмента в нашей стране обусловлена высокой налоговой нагрузкой на субъектов хозяйствования всех уровней хозяйствования. Использование основных принципов налогового менеджмента на предприятиях всех форм собственности позволит оптимизировать экономическую стратегию развития государства.

Ключевые слова: налоговый менеджмент, налоговое планирование, налогообложение предприятий.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Однією з важливих і водночас складних проблем у процесі подальшого реформування української економіки залишається питання удосконалення взаємовідносин між платниками податків і державою.

Адже ефективна організація управління податками на всіх його рівнях здатна забезпечити розв'язання проблеми наповненості бюджетів відповідними надходженнями, що особливо актуально в період розгортання в Україні фінансової кризи та зростання бюджетного дефіциту. Це завдання може вирішуватися в процесі удосконалення функцій податкового менеджменту, зокрема його організаційної функції.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Питанням менеджменту у сфері оподаткування присвячено значну кількість праць, однак повної реалізації його принципів у роботу як податкових служб, так і всього апарату державного управління поки що належним чином не досягнуто. Прослідковується також відсутність єдності у теоретичному обґрунтуванні сутності, складових та функцій податкового менеджменту. Наприклад, О. Тимченко визначає поняття «податковий менеджмент» як сукупність прийомів та методів організації податкових відносин з метою забезпечення формування дохідної частини бюджету та впливу податків на розвиток виробництва і соціальної сфери [4]. Ю. Іванов характеризує державний податковий менеджмент як сукупність принципів, методів, засобів і форм управління податковою системою держави. М. Карп визначає податковий менеджмент як процес управління шляхом використання методів впливу податкового механізму на податкову систему з метою реалізації податкової політики. З останнім погоджується і Г. Ісаншина [4]. Найбільш слушним нам видається твердження А. Крисоватого та А. Кізіми щодо характеристики менеджменту у сфері оподаткування. Вони висловлюють думку про те, що «податковий менеджмент, на відміну від управління оподаткуванням, спрямований не тільки на організацію оподаткування, але і на вдосконалення всієї податкової системи. Податковий менеджмент – це механізм, вбудований в податкову систему, який функціонує у відповідності з об'єктивними законами ринкової економіки». Не менш важливим є твердження цих авторів про те, що у сферу дії податкового менеджменту повинні включатися адміністративні, законодавчі органи, норми і правила оподаткування. Таке твердження свідчить про необхідність подальшого реформування організації податкового менеджменту в Україні з метою подолання дефіциту бюджетів різних рівнів, спричиненого кризовими явищами в економіці.

Цілі статті. Проблема оптимізації системи оподаткування як на

рівні держави. Так і на рівні окремого підприємства чи громадянина-фізичної особи актуальні впродовж всього періоду формування і розвитку економічної науки [1].

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Податковий менеджмент як категорія може розглядатись з кількох сторін. Так, в економічній літературі, податковий менеджмент визначено більшістю дослідників, як науково-практичний процес, спрямований на забезпечення функціонування податкового механізму відповідно до законодавства. Багатоаспектність тлумачення поняття «податковий менеджмент» обумовлена рядом причин: складність об'єкта управління з орієнтацією на реалізацію усіх управлінських функцій (планування, мотивування, організування, контролювання, регулювання), багаторівневість системи управління оподаткуванням (державний податковий менеджмент, податковий менеджмент підприємства (корпоративний), персональний податковий менеджмент (оптимізація оподаткування доходів громадян)).

Під державним податковим менеджментом необхідно розуміти систему державного управління оподаткуванням та до складу якої входять законодавчі і адміністративні органи. Крім того, ця система включає сукупність норм і правил, що регламентують податкові дії, а також відповідальність за порушення податкового законодавства.

Метою державного податкового менеджменту є формування та забезпечення функціонування ефективної податкової політики держави.

Завданнями державного податкового менеджменту є:

- забезпечення мобілізації грошових надходжень для виконання дохідної частини бюджетів;
- прогнозування обсягів податкових надходжень на перспективу на основі прогнозних розрахунків росту доходів підприємств, галузей, всієї економіки з використанням зарубіжного досвіду;
- розробка нових концепцій оподаткування, які сприяють розвитку бізнесу без шкоди для державних соціальних програм.

Податковий менеджмент підприємства передбачає розробку управлінських рішень, спрямованих на формування фінансового потенціалу та підвищення його ефективності. Його основна мета не зводиться до абсолютної мінімізації податкових платежів, вона полягає в активному впливі на максимізацію чистого прибутку при заданих

параметрах податкового середовища і ринкової кон'юнктури. Він характеризується як процес управління податками підприємств - податкоплатників, який регулює їх фінансові взаємовідносини з державою у процесі перерозподілу доходів господарюючих суб'єктів і формування доходів бюджету.

Об'єктом корпоративного податкового менеджменту є виробничо-економічні стратегії підприємства і пов'язані з ними відносини, які складаються у процесі оподаткування.

Основним завданням для підприємств є організація системи правильного й своєчасного застосування інструментів податкового менеджменту. У рамках цієї системи повинні бути розроблені схеми оптимальної структури організації господарської діяльності з урахуванням вимог чинного законодавства, а також тенденцій до зміни законодавства й імовірності його зміни.

Персональний податковий менеджмент – це система практичних заходів з оптимізації цілеспрямованого впливу на оподаткування суб'єктів (фізичних осіб, сімей, домогосподарств) з метою максимізації ефектів, досягнення встановлених індивідуальних і суспільних пріоритетів і цілей у змінному ринковому середовищі шляхом ефективного використання наявних фінансових ресурсів [2]. Він реалізується через елементи, застосування яких урахує пріоритети громадян та фіскальні інтереси держави. Елементами податкового менеджменту на субмікрорівні виступають: економічний аналіз, інформаційне забезпечення, оперативна робота, планування, прогнозування, оптимізаційне регулювання, контроль, засоби адаптаційного характеру, внутрішня і зовнішня координація, ризик-менеджмент управлінських рішень.

Визначення персонального податкового менеджменту зводиться до його розгляду як системи практичних заходів з оптимізації цілеспрямованого впливу на оподаткування суб'єктів (фізичних осіб, сімей, домогосподарств) з метою максимізації ефектів, досягнення встановлених індивідуальних і суспільних пріоритетів і цілей у змінному ринковому середовищі шляхом ефективного використання наявних фінансових ресурсів.

Розвиток і зміна економічних систем, відносини між країнами, підприємствами, окремими особами, їх індивідуальні особливості роблять процес подальших трансформацій, моделювань їх наслідків і

перспектив розвитку практично нескінченними. При цьому можна визначити два основних напрямки проведення досліджень – дослідження, що проводяться на рівні держави з метою оптимізації економічної системи на макрорівні, та оптимізації оподаткування на рівні окремо взятого платника податків-юридичної особи чи фізичної особи [1].

Висновки. Структурно податковий менеджмент на макро-, мікро- та субмікрорівнях складається з функціональних підсистем, які поступово змінюються, змушуючи систему здійснювати вибір подальшого шляху розвитку [2]. Це сповна стосується змін функціональних елементів податкового менеджменту, перед якими час, демократичні та ринкові трансформації ставлять нові завдання і цілі, визначаючи інструменти реалізації. Тому, можна зробити висновок, що використання елементів податкового менеджменту дасть можливість підприємствам та фізичним особам-платникам податків легітимно оптимізувати відносини з державними фондами у сфері оподаткування.

Комплексне дослідження оптимізації податкового навантаження дасть змогу з часом дати практичні рекомендації різним рівням функціонування національної економіки (субмікро-, мікро-, мезо-, макро-) як з наукової точки зору можна планувати, організувати, мотивувати, контролювати та регулювання діяльність суб'єкту економіки у податковому аспекті.

Список використаних джерел:

1. А.І.Крисоватий, А.Я. Кузима. Податковий менеджмент: Навчальний посібник. — Тернопіль: Карт-бланш, 2004. — 304 с.
2. Персональний податковий менеджмент у контексті асиметрії індивідуального та фіскального вибору. Сидорович Олена // Оподаткування. - №12. - 2008.
3. Оптимізація оподаткування суб'єктів малого підприємництва. Олексій Мірошниченко // Бухгалтерський облік і аудит. - 2005. - №6 - С.42.
4. Соловей М.М., Карапіря М.І. Роль функцій податкового менеджменту у податковому процесі// Прометей. — 2009. — №1 — С. 268-270.
5. М.Т. Бець, Н.М. Клим. Оптимізація податкового планування на підприємствах України// Вісник Національного університету «Львівська політехніка». — 2007. — № 605. - С.55-61.